

EGÉSZSÉGES NŐ SZERETNÉK MARADNI

Bevezetés a szüléset-nőgyógyászat
rejtelmeibe

Szerkesztette

DR. PAPP ZOLTÁN

A szerkesztő munkatársai

Dr. Beke Artúr

Dr. Belics Zorán

Dr. Garamvölgyi Zoltán

Tartalom

Előszó	13
A könyv szerzői	15
1. A SZÜLÉSZ-NŐGYÓGYÁSZ ÉS A NŐBETEG	17
A rutin nőgyógyászati vizsgálat	18
A beteg tájékoztatása és döntési joga	18
A nőgyógyászati vizsgálat lépései	20
2. A NEMI SZERVEK ÉS A KISMEDENCE	
ANATÓMIÁJA	25
Külső női nemi szervek	25
Belső női nemi szervek	27
A férfi nemi szervek	28
3. A SZEXUALITÁS ÉS A SZEXUÁLIS NEVELÉS	31
A női szexualitás	31
A nemi identitás	31
A nő szexuális válaszreakciója	31
Körülmények, melyek befolyásolhatják a szexuális működést	32
A férfi szerepe	33
Szexuális problémák	33
A szexuális vágy hiánya	33
Az orgazmus hiánya	34
Fájdalmas közösülés	35
Vaginizmus	37
A gyermekek szexuális felvilágosítása és nevelése	38
Honnan tanulnak a gyermekek a nemiségről? ...	38
Hogyan beszéljünk gyermekünkkel a szexualitásról?	39
Különböző korcsoportok sajátosságai	39
Kihez fordulhatunk segítségért?	43
A szexualitásról tinédzsereknek	43
Külső változások	44
Érzelmi változások	44
Nemi kapcsolat és gyermeknemzés	44
Döntéshozatal	45
Kapcsolatok	45
Homoszexualitás	46
4. A NŐI NEMI SZERVEK ÉLETTANI MŰKÖDÉSE ÉS FUNKCIONÁLIS ZAVARAI	47
A serdülőkor és felnőtté válás	47
A havivérzésről (menstruációról)	49
A menstruációs ciklus	49
A testedzés és a havivérzés	51
A fogamzásgátlás és a havivérzés	51
A vérzés gyakoriságának vagy mennyiségének változása	52
A vérzési rendellenességek típusai	52
A vérzési rendellenességek okai	53
A vérzési rendellenességek kóriméje	54
A vérzési rendellenességek kezelése	54
Panaszok a havivérzés előtt és alatt	55
A menstruáció előtti feszültség	55
A fájdalmas menstruáció	58
Mit kell tudni az endometriózisról?	61
5. MEDDŐSÉG ÉS FOGAMZÁSGÁTLÁS	65
A meddőség okai és kezelése	65
A terhesség létrejöttének feltételei	65
A meddőség okai	66
A meddőség kivizsgálása	67
A meddőség kezelése	69
Születésszabályozás, hormonális fogamzásgátlás	71
Hogyan működik a fogamzásgátlás?	71
Módszerek	72
A módszer kiválasztása	72
Hormonális fogamzásgátlás	73
A méhen belüli fogamzásgátló eszköz (spirál, IUD)	74
A spirál előnyei	75
Mennyire hatékony a méhen belüli fogamzásgátló eszköz?	75

Mikor válasszuk a méhen belüli fogamzásgátló eszközt?	75
Az eszköz felhelyezése	75
A spirál alkalmazásának mellékhatásai és szövödményei	76
Figyelmeztető jelek	76

Mechanikus és kémiai fogamzásgátló módszerek	77
Milyen módszerek tartoznak ide?	77
A mechanikus és kémiai fogamzásgátló eszközök fajtái	78

Természetes fogamzásgátlás	81
Mi a módszer lényege?	82
A test alaphőmérséklet-mérésének módszere	82
Tüszőrepedéses módszer	83
Kombinált módszer	83

Meddőtétel (sterilizáció) nők és férfiak részére	84
A döntés meghozatala	84
Mi történik, ha meggondolja magát?	84
A választást befolyásoló tényezők	84
Meddőtétel után	88

6. FOGAMZÁS ÉS ÉLETTANI TERHESSÉG

A megtermékenyülés, a zigóta és az ebrény fejlődése	89
--	----

A méhlepény, a magzatburkok, a köldökzinór és a magzatvíz	93
A méhlepény	93
A magzatburok	94
A köldökzinór	94
A magzatvíz	94

Élettani változások a várandós szervezetében	95
Hormonális változások	95
A szív és a keringés változásai	96
A légzőrendszer változásai	97
Az emésztőrendszer változásai	97
A vese és a vizeletkiválasztó rendszer változásai	97
Az anyagcsere változásai	97
Idegrendszeri és pszichés változások	97
A csont- és a bőrrendszert érintő változások	98

A terhesség gyanú-, valószínűségi és biztos jelei, a várandós anya fizikális vizsgálata	98
A terhesség gyanújelei	98
A terhesség valószínűségi jelei	99
A terhesség biztos jelei	99
A várandós anya fizikális vizsgálata	99

A magzat méhen belüli vizsgálati lehetőségei, genetikai diagnosztika	101
Ultrahangvizsgálat	101
Anyai szérum vizsgálata fejlődési rendellenességek szűrésére	102
Genetikai vizsgálatok	103
Kardiotokográfia	108
Magzatvíztükrözés (amnioszkópia)	109
Magzatmozgás-számolás	109

Gondozás a terhesség előtt és alatt	110
Terhesség előtti gondozás	110
Várandósok gondozása	113
Felkészítés az anyaságra, a terhesség pszichológiája	115
Táplálkozás a terhesség alatt	120
A terhesternő kedvező hatásai	122
Dolgozhat-e, utazhat-e a terhesség alatt?	131

A terhesség lehetséges kimenetelei, az anyaság választása, örökbeadás, abortusz (művi terhességmegszakítás)	137
A döntés	137
Az anyaság választása	138
Az örökbeadás	138
Terhességmegszakítás	139

Terhesség fiatal korban és 35 év felett	142
--	-----

A 18 év alattiak különleges szükségletei a terhesség során	142
35 év felett vállalt terhesség	146

7. KÓROS TERHESSÉG

Az anya terhességtől független betegségei	149
Az idegrendszert és az érzékszerveket érintő betegségek	149
Szív- és tüdőbetegségek	149
Az emésztőrendszer megbetegedései	149
A terhességtől független vérképzőrendszeri és autoimmun betegségek	150

Az anya terhességhez társult betegségei ... 150	A magzati szív működés monitorizálása 192
Terhességi alatti kóros vérszegénység 150	Hallgatóság 192
A vénás rendszer megbetegedései 151	Baby-dopp 192
A terhességhez társult hányás, viszketés 151	Kardiotokográfia 193
A terhesség alatti magas vérnyomás, toxémia, préeklampszia 152	A magzati szívritmus változása 193
A terhességi cukorbetegség 156	Apáknak szóló információk 194
Az Rh-faktor szerepe a terhességben 163	Szülővé válás 194
Ikerterhesség 165	Fontos tudnivalók az apáknak 194
Az ikerterhesség típusai 165	A terhesség élettani és érzelmi összetevői 195
Kórisme 166	Vajúdás és szülés 197
Terhesgondozás 166	Császármetszés 197
Szövődmények 167	A gyermekágyas időszak 198
Az ikermagzatok észlelése 168	Szoptatás 198
Szülés hüvelyi úton 169	Szexualitás 198
Császármetszés 169	9. KÓROS VAJÚDÁS ÉS SZÜLÉS 199
Az újszülött ikrek gondozása 169	A koraszülésről 199
A magzatvíz, a lepény és a köldökzsinór rendellenességei 170	Mi az oka a koraszülésnek? 199
A magzatvíz körforgalmának zavarai 170	A koraszülés előjelei 200
A méhlepény rendellenességei 171	Kik hajlamosak koraszülésre? 201
A köldökzsinór rendellenességei 173	A koraszülés megelőzése 201
A méhen belüli növekedési visszamaradás 173	A méhösszehúzódások leállítása 203
Vérzések a terhesség alatt 174	A szülés 203
A terhesség első 12 hete alatt jelentkező vérzések 174	A koraszülöttekről és ellátásukról 203
A terhesség második és harmadik harmadában jelentkező vérzések 176	Otthoni gondozás 205
Spontán vetélés 177	Túlhordott terhesség 205
A spontán vetélés okai 178	Túlhordott terhesség – nehéz diagnózis 206
A spontán vetélés tünetei 179	Melyek a túlhordás veszélyei? 206
Spontán vetélés után 180	A magzat állapotának ellenőrzése 207
Ismétlődő vetélések 180	Mi a teendő, ha a terhesség túlhordott? 207
8. ÉLETTANI VAJÚDÁS ÉS SZÜLÉS 185	A magzat helyzeti rendellenességei és a téraránytalanság 208
Amit a szülőnőnek a szülés megindulásáról tudnia kell 185	Mikor beszélünk helyzeti rendellenességről? 208
A szülés mechanizmusa, szakaszai, a hüvelyi szülés vezetése 187	Ha a magzat medencevégű fekvésben van 209
A tágulási szak 187	Mi az a téraránytalanság? 212
A kitolási szak 189	A méhtevékenység és a burokrepedés rendellenességei 213
A lepényi szak 191	A méhtevékenység rendellenességei 213
A lepény utáni szak 191	A burokrepedés rendellenességei 214
	Szülési sérülések, szülés utáni vérzések 217
	Szülési sérülések 217
	Szülés utáni vérzések 218

A szülés alatti oxigénhiány és a méhen belüli elhalás	221
Oxigénhiányos állapot kialakulása	221
Méhen belüli elhalás	222
10. TERHESSÉGBEFEJEZŐ MŰTÉTEK ÉS ÉRZÉSTELENÍTÉS	223
Császármetszés	223
A császármetszés javallatai	223
A császármetszés kivitelezése	224
A korai gyermekágyas időszak	228
Teendők otthon	228
Hüvelyi szülés császármetszés után	228
Miért érdemes megpróbálni a hüvelyi szülést?	228
Megfontolandó orvosi szempontok	229
Hüvelyi szülésbefejező műtétek	231
Fogóműtét	231
Vákuumos szülés (vákuumextrakció)	232
Fájdalomcsillapítás a szülés alatt, a császármetszés érzéstelenítése	233
A szülési fájdalomcsillapítás hatásai	233
Mi a különbség a fájdalomcsillapítás és az érzéstelenítés között?	234
Hol fejtik ki hatásukat?	234
Melyik fájdalomcsillapító/érzéstelenítő módszer a legjobb?	237
11. ÉLETTANI ÉS KÓROS GYERMEKÁGY, A SZÜLÉS KÉSŐI KÖVETKEZMÉNYEI	239
A gyermekágy és a gyermekágyas gondozása	239
Változások a gyermekágyas szervezetében	239
A gyermekágyas gondozása	241
A szoptatásról	243
A szoptatás előnyei	243
Az emlő és a szoptatás	244
Hogyan szoptasson?	245
Az anya táplálkozása a szoptatás időszakában	247
Az emlő problémái	247
Lázás állapotok a gyermekágyban, a gyermekágyi láz	249
A gyermekágyi láz	249
Visszérgyulladás	251
Húgyúti gyulladások	251
Emlőgyulladás	251
A hangulati élet zavarai a szülés után	252
Szülés utáni lehangoltság	252
Gyermekágyi depresszió	253
A szülés késői következményei	259
A kismedencei szervek süllyedése	259
Vizelettartási zavarok	265
A gyermekágyas időszakban felmerülő jogi, társadalombiztosítási kérdések és a családi támogatási rendszer	269
Az anyakönyvi kivonat	269
Mit kell tudni a családi támogatásokról?	270
Alanyi jogon járó juttatások	270
A TAJ szám intézése	271
Adószám	271
Mi a teendő halott magzat, újszülött esetén?	271
12. AZ EGÉSZSÉGES ÉS A BETEG ÚJSZÜLÖTT	273
Az újszülött anatómiája, élettana	273
A legfontosabb újszülöttkori reflexek	273
A megszületéskor bekövetkező változások	274
Az egészséges újszülött	275
Az egészséges újszülött ellátása és vizsgálata	275
Az újszülött táplálása, az anyatej	276
Az újszülöttek korai hazaadása	280
Az újszülött otthoni ellátása	281
Amikor az újszülöthöz gyermekorvost kell hívni	286
A koraszülöttség	286
A koraszülöttről	286
A koraszülöttek sajátosságai	287
Érzelmi sajátosságok az intenzív ellátás során	288
Otthoni gondozás	288
Adaptációs zavarok, az újszülöttkori sárgaság	289
Adaptációs zavarok	289
Újszülöttkori sárgaság	290

Születés körüli károsodások	292	A hüvelygyulladás	336
Születési sérülések	292	Gombás hüvelygyulladás	336
Az újszülött oxigénhiánya	293	Bakteriális vaginózis	338
Újszülöttkori fertőzések	295	Trichomoniasis	339
Biztonságos autózás a gyermekkel	296	Méhnyakgyulladás	340
Mi történik a baleset során?	297	A gonorrhoea és a chlamydia	340
A biztonsági öv használata	298	Humán papilloma vírus (HPV) és Herpesvírus- fertőzés	343
Biztonsági ülés gyermekeknek	298	Kismedencei gyulladás és a kismedencei fájdalom egyéb okai	343
A legmegfelelőbb ülés kiválasztása	299	Kismedencei gyulladás	344
A biztonsági ülés használata az Ön autójában ...	299	A kismedencei fájdalom egyéb okai	346
Légzsákok	299	A belső nemi szervekre terjedő tuberkulózis (tbc)	350
13. VELESZÜLETETT RENDELLENSÉGEK, MÉHEN BELÜLI FERTŐZÉSEK	301	A vizeletkiválasztó rendszer fertőzései	351
A veleszületett rendellenességek	301	A vizeletkiválasztó rendszer fertőzésének típusai	352
Az örökítő állomány rendellenessége	302	Ismételt fertőzések	353
Károsító tényezők okozta rendellenességek (külső okok)	305	Az elvégzett vizsgálatok	353
Összetett (multifaktoriális) kóreredetű rendellenességek	312	Hogyan előzhetők meg a húgyúti fertőzések? ...	353
A veleszületett rendellenességek szervrendszerek szerint csoportosítva	312	Szexuális úton terjedő betegségek	355
Méhen belüli fertőzések	318	A szexuális úton terjedő betegségek jellemzői ...	355
A B-csoportú Streptococcus-fertőzés és a terhesség	319	Legfontosabb szexuális úton terjedő fertőzések ...	358
A Hepatitis-B vírus	320	15. A NŐI NEMI SZERVEK JÓ- ÉS ROSSZINDULATÚ DAGANATAI	361
A HIV (AIDS) és a terhesség	322	A szeméremtest daganatai	361
14. A NŐI NEMI SZERVEK GYULLADÁSAI	327	A szeméremtest önvizsgálata	361
A női higiéné	327	Allergiás vagy gyulladáscsökkentő panaszok	362
A gyermekkori hüvely- és szeméremtest- gyulladások	330	Általános megbetegedések részjelenségei a szeméremtesten	363
Hajlamító tényezők	330	További vizsgálatot igénylő gyanús elváltozások ...	363
A bélrendszerből származó fertőzések	330	Rákmegelőző állapotok	364
Húgyúti fertőzéshez kapcsolódó megbetegedések	330	Szeméremtestrák	365
Idegentest okozta hüvelyi folyás	331	Melanoma	365
A szeméremtest gyulladásai	331	A hüvely daganatai	366
A szeméremtest gombás gyulladása	331	A hüvelyrák	366
Herpeszfertőzés a nemi szerveken	332	A méhnyak daganatai	367
Humán papilloma vírus (HPV) fertőzés	333	További vizsgálatot igénylő gyanús elváltozások ...	367
A Bartholin-mirigy fertőzései	336	Rákmegelőző állapotok	368
		A méhnyakrák	368
		A rákszerűség	370

A méhtest daganatai	373	Fontos javaslatok	402
A mióma	373	Felvétel, befekvés a kórházba	404
Méhtestrák	376	A műtėti beavatkozás előtti rutin vizsgálatok ...	404
Petefészek-daganatok	378	Betegtájékoztató – Kérelem és beleegyező	
Petefészektümlők	378	nyilatkozat	404
Soktümlős petefészek-tünetegyüttes	380	A kezelésében közreműködő szakemberek	405
Petefészekrák	382	Műtėti előkészítés	406
Lehet-e szűrni a petefészekrákot?	383	A műtėti érzéstelenítés	407
Az emlő daganatai	384	A műtőben	407
Az emlőszűrés	384	A kisműtétek érzéstelenítése	407
Az emlőrák	386	A nagyműtétek érzéstelenítése	408
Radioterápia és kemoterápia		A műtétet követően	409
a nőgyógyászatban	388	Hüvelyi úton végzett műtétek	409
A sugárkezelés módszerei	388	A szeméremtest és a hüvelyfal műtétei	409
Kemoterápia (citosztatikus kezelés) a szüléset-		A méhnyak műtétei	411
nőgyógyászatban	390	Méhüri műtétek	412
16. A MENOPAUSA MODERN SZEMLÉLETE		Hüvelyi méheltávolítás	413
ÉS KEZELÉSE	393	Hasi úton végzett műtétek	413
A változókor tünetei és a hormonpótló		Hasmetszés útján végzett műtétek	413
kezelés	393	Hastükrözés útján végzett műtétek	418
Kiváltó okok	393	Emlőműtétek	420
A változókor tünetei	393	Jóindulatú elváltozások miatt végzett műtétek ...	420
A csontsűrűség mérése	394	Rosszindulatú elváltozások miatt végzett	
A változókorban alkalmazható kezelések	395	műtétek	421
A változókor okozta lelki változások		Műtét utáni ápolás, műtét körüli	
és kezelésük	398	szövődmenyek ellátása	421
Krizishelyzet, krízisállapot	398	Műtét utáni ápolás	421
A változókor okozta pszichés változások	400	Műtét utáni fájdalomcsillapítás	422
17. NŐGYÓGYÁSZATI MŰTÉTEK	401	Hazamenetel	423
Műtét előtt	401	A műtét körüli szövődmenyek ellátása	423
Előzetes tervezés	401	Orvosi kifejezések magyarázata	429
Műtét előtti kivizsgálás	402	Tárgymutató	451